

SLUJIREA PREOȚEASCĂ ÎN TRECUT ȘI ASTĂZI (II)

Ionel Alin Ibănescu

PRIESTLY MINISTRATION IN THE PAST AND TODAY (2)

Abstract: The priest, God's holy man, is called upon to bless the word, opening a path to true faith and to never-ending happiness, and in order for them to teach the people how it may discover the secrets of spiritual life, they must, by their walk and their threading, act similarly to the Messiah, similar to His wonderful threading, on such troubled waters of this sea. By the power of Our Lord, Jesus Christ, they are the Church's servant, they are the greatest dignitary on this Earth, with the greatest power, the power to teach, to guide and to bind and unbind people, and thus, to guide them on the path to salvation.

The priest does not carry out their own doing, but the doing of Christ, with the power given by Christ. They do not preach on their own behalf, they do not serve their own purposes, nor do they comprehend man with their own thoughts, but all such is carried out in the name of the One who had chosen and sent him, the Lord Jesus.

Keywords: priestly, ministration, preach, dignitary

1.1 Vocația preoțească

Prima îndatorire sau condiție pe care trebuie să o îndeplinească preotul sau prima calitate a lui trebuie să fie *chemarea pentru preoție*, mai numită și *vocație*, deoarece aceasta este o condiție pentru un succes pastoral pentru că oamenii, credincioșii își îndreaptă pașii acolo unde simt că preotul este un suflet ales, simt că este născut pentru a fii preot deci este chemat să fie *omul lui Dumnezeu*. De aceea este nevoie de această chemare de sus pentru a putea fii tuturor toate, după cum spune Sfântul Apostol Pavel.¹

De această chemare au fost învredniciți proorocii Vechiului Testament, dar și Sfinții Apostoli, care au răspuns acestei chemări, unii cu mult entuziasm, fără a ezita, iar alții cu timiditate, iar desprea chemarea spre preoție Apostolul

¹ † PF Teoctist, *Pe treptele slujirii creștine*, partea I, ed. cit. p. 115.

Neamurilor spune că această cinste nu poate nimeni să o ia singur, ci numai cel care este chemat de Dumnezeu.² Deci preoția reprezintă slujirea deplină, misiunea cea mai sfântă și cea mai înaltă care presupune chemarea în „ogorul Domnului”.

Am putea defini vocația ca fiind acea adâncă înclinație sau predispoziție lăuntrică înnăscută, chemare spre o anumită activitate care se manifestă cu dragoste și cu interes spre activitatea aleasă și se demonstrează prin aptitudinile corespunzătoare.³ De fapt aceasta este „forța” care ne împinge de la spate, spre slujirea lui Dumnezeu. Ea pune în valoare talanții, la care face referire Domnul nostru Iisus Hristos (Matei 20, 13-14). adică acele talente, forțe sau înzestrări din naștere, pe care Biserica le numește „*Darurile Duhului Sfânt*”. Chemarea pentru preoție este împărțită în două aspecte, chemare obiectivă și chemarea subiectivă.

Chemarea obiectivă este chemarea făcută direct de Dumnezeu, iar ca exemplu îi avem pe Moise și pe ceilalți profeți din Vechiul Testament, dar și pe Sfinții Apostoli și în special Pavel, sau indirect prin Biserică, adică prin Taina Preoției.⁴

Chemarea subiectivă reprezintă înclinația firească, înzestrarea naturală de la Dumnezeu prin naștere, deci scânteia care îndreaptă spre slujirea lui Hristos. Așadar ea aparține lui Dumnezeu, iar sufletul omului o primește cu ajutorul harului, căci harul dezvoltă chemarea și puterea sufletului. Biserica a sintetizat însușirile și aptitudinile vocaționale, în calități fizice și duhovnicești pentru candidatul la preoție, definind vocația ca fiind o deplină armonie între calitățile duhovnicești și calitățile fizice și psihice ale unei persoane, iar omul „chemat” își dă seama că numai prin îndeplinirea slujirii acesteia se simte împlinit. Prin chemarea internă, tânărul se simte dator să lucreze în Biserica Domnului, spre slava lui Dumnezeu și folosul oamenilor.

1.1.1. Semnele chemării sau vocației pentru preoție.

Ele apar încă din timpul copilăriei, dar se dinsting și se dezvoltă începând cu adolescența, iar în acest timp vedem că există o fire sentimentală, o fire plină de afectivitate și atenție față de oameni, apare o predispoziție spre meditație, sobrietate, evlavie, religiozitate, adică aplecare spre rugăciune, frecventarea sfintelor slujbe și interesul pentru cântarea bisericească, deci frecventarea Bisericii, precum și respectarea poruncilor dumnezeiești.⁵ Patriarhul adormit în Domnul Justinian Marina mai adăuga și alte calități pe care le-a descoperit în tinerii teologi, și anume stăpânirea de sine, dragostea

² Pr. Ioan Gh. Coman, *Vocația și pregătirea pentru preoție*, în *Studii Teologice*, nr. 5-6/1954(XXX), p. 265.

³ Pr. Prof. Dr. Ioan C. Teșu, *Frumusețea și sublimitatea preoției creștine*, Ed. Doxologia, Iași, 2010, p. 79.

⁴ Pr. Petre Vintilescu, *Preotul în fața chemării sale de păstor al sufletelor*, ed. cit. p. 71.

⁵ Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Vocație și responsabilitate în slujirea preoțească*, ed. cit. p. 58.

față de aproapele, altruismul, smerenia în fapte și în cuvinte, precum și iubirea părinților, a dascălilor, dar și atașamentul față de slujitorii bisericii.⁶

Vocația aceasta apare și se constată mai întâi în familie, care ar trebui să-i facă cunoscută preotului, înclinarea spre preoție a copilului. Preotul are datoria de al cunoaște și de al verifica, precum și de a încuraja înclinația lui, îndrumându-l spre școlile teologice, după cum spune și vrednicul de pomenire Patriarh Justinian, că la altarele bisericii ortodoxe e nevoie de copii care au mintea luminată, purtarea frumoasă și voce plăcută.⁷

Promovarea și cultivarea vocației se face apoi în școală, cu ajutorul profesorilor, care sunt datori să se îngrijească de învățarei⁸. Mai tarziu chemarea devine și mai clară, căci candidatul la preoție cunoaște și mai bine valoarea și vrednicia preoției, precum și responsabilitatea acestei misiuni. După primirea tainei, ea se concretizează printr-o viață virtuoasă și vrednică de păstor al sufletelor, prin râvnă și prin dragoste, căci vocația reală îl arată pe preot ca om ireproșabil și vedem mărturisirea sau declarația înainte de hirotonie.

Deci vocația preoțească se vedește printr-o chemare și alegere din partea lui Dumnezeu, care se manifestă în sufletul celui ales spre slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor în vederea mântuirii. Este deci chemarea dumnezeiască, care răsare din harul lui Dumnezeu, care îl duce pe cel chemat către culmi nebănuite ale slujirii lui Dumnezeu și a oamenilor. Slujirea preoțească este strâns legată de chemare, de vocație, deoarece este un apostolat, este o chemare specială, este unirea duhovnicească dintre harul dumnezeiesc și puterile omului, căci vocația și pregătirea se îmbină, se întrepătrund, dezvoltându-se împreună.⁹

Preoția presupune osteneală și pregătire, căci pe lângă predispoziția firească, candidatul la preoție trebuie să adauge rugăciunea curată și studiul, căci rugăciunea este organul central, este inima vieții duhovnicești, iar preotul de vocație este dator să stăruie în ea. Vedem prin aceasta și că obiectul muncii îl reprezintă tot rugăciunea, atât pentru sine însuși cât și pentru păstoriții săi, căci el trebuie să fie un mijlocitor între ei și Domnul, iar pentru a le putea insufla și celorlați duhul acesta al rugăciunii, trebuie mai întâi de toate ca el să fie om al rugăciunii.¹⁰ Cel care este învățat din copilărie să se roage, acela simte mai adânc chemarea de sus, crede mai puternic, nădăjduiește mai mult și iubește mai intens, căci de la rugăciune se începe teologhisirea adevărată.¹¹

Mântuitorul condamnă hoții sau furii preoției, adică cei care nu au nici vocație și nici măcar nu se pregătesc pentru această misiune, ci vor doar să

⁶ † PF. Justinian Marina, *Apostolat social*, vol. VI. București, 1958, pp. 8-9.

⁷ Idem. p. 389.

⁸ Pr. Prof. D. Abrudan, *O responsabilitate bisericească majoră, grija pentru formarea viitorilor preoți*, în *Mitropolia Ardealului*, 1986, nr. 1-2, p. 12.

⁹ Pr. Prof. Dr. Ioan C. Teșu, *Frumusețea și sublimitatea preoției creștine*, ed. cit. 83.

¹⁰ Ibidem.

¹¹ † PF. Daniel, *Chemarea preoțească*, în *Mitropolia Ardealului*, XVIII(1973), nr. 1-2, p. 67.

exploateze turma lui Hristos, asemănându-i cu păstorul care nu intră pe ușă, ci pe aiurea și care este fur și tâlhar (Ioan 10, 1), căci aceștia lasă turma pradă lupilor, întru cât nu îi doare inima de ea¹². Ei fiind doar slujbași care se vor pierde nu numai de pe ei, dar vor perde și turma încredințată.

Sfântul Grigorie Teologul afurisește aspru pe cei care vin în preoție, doar pentru a face câștig spunând că unii preoți ai vremii sale se îmbulzeau înaintea sfintei mese socotind preoția doar un mijloc de trai și o domnie fără a avea îndatoriri.¹³ Absența vocației face din preot, un om supus doar intereselor mărunte, străine Evangheliei.

Cu toate acestea, doar vocația singură nu este suficientă, ea este doar talantul înzestrat de Dumnezeu în om, talant care trebuie înmulțit prin strădania personală, căci oricât de puternică ar fi vocația, ea nu este suficientă pentru a asigura succesul în pastorație fără o pregătire adecvată. Așa cum seminței îi trebuie pentru a rodi un pământ fertil, tot așa și pentru cultivarea vocației este nevoie de un mediu prielnic, căci vocația preoțească nu poate da rod, fără cultură, ea trebuie echipată cu o pregătire vrednică de ea.¹⁴

Dumnezeu cere ca sămânța vocației să fie udată, să fie îngrijită și cultivată atât prin rolul celorlați cât și prin efortul personal, prin dorința de a dezvolta o temeinică pregătire teoretică și practică în școlile teologice. Fără această pregătire preoția nu mai este misiune, ci o simplă profesie. *Ucenicia* este un alt mijloc pentru dezvoltarea vocației preoțești, căci alipirea de un părinte mai experimentat, mai îmbunătățit și cu o reputație aleasă, atât morală cât și profesională, îi ajută pe tinerii teologi să conștientizeze această lucrare a preoției, părinții îmbunătățiți le pot insufla acestora râvna și dragostea lor pentru Dumnezeu și pentru oameni. Apoi vizitarea unor parohii exemplare, pelerinajele la mănăstiri și schituri, precum și convorbirile cu duhovnicii întăresc viața duhovnicească a viitorilor slujitori.¹⁵ Iar relația și contactul cu duhovnicul personal, spovedania și împărtășirea precum și frecventarea bisericii reprezintă „plămânul vocației”¹⁶

Dacă până acum am vorbit de vocație în general, în continuare urmează 7 *semne doveditoare* ale preotului de vocație, căci vocația fără pregătirea sau competențele corespunzătoare este lumina ascunsă sub obroc sau un mărgăritar necunoscut.

1) *Ardoarea pentru sfintirea propriei vieți*. Mâna preotului reprezintă un clește dumnezeiesc care se apropie de Trupul Domnului, iar gura un potir care

¹² Pr. Prof. Ioan Constantinescu, *Reflecții cu privire la problema vocației și a pregătirii preoțești*, în Biserica Ortodoxă Română, LXXX- VII(1969), nr. 11-12, p. 1175.

¹³ Sf. Grigorie Teologul, *Despre preoție*, trad. de Pr. D. Fecioru, în Biserica Ortodoxă Română, 1968, nr. 1-2, p. 131.

¹⁴ Pr. Ioan Gh. Coman, *Vocația și pregătirea pentru preoție*, ed. cit. pp. 249, 268.

¹⁵ Idem p. 263.

¹⁶ Idem p. 264.

primește Sângele Lui, de aceea și Sfântul Apostol Pavel spune corintenilor, că trupul omului este templu al Duhului Sfânt care sălășluiește în el, de aceea este necesar ca preotul să urmărească acest contact neîntrerupt cu Dumnezeu.¹⁷

2) *Depărtarea de cele materiale.* Preotul de vocație este întotdeauna depărtat de lucrurile pământești, deoarece știe că acestea nu îl înalță, ci din contră îl trag în jos, iar dezinteresarea de „terestru” este unul dintre factorii de bază ai succesului misionar. Căci dintre toate păcatele unui preot, oamenii vor scoate în evidență și vor ierta mai puțin păcatul lăcomiei.¹⁸ Sfântul Apostol Pavel s-a păgubit pe sine pentru Hristos, de aceea cere preotului să nu fie iubitor de argint.¹⁹

3) *Pregătirea intelectuală.* Incapacitatea intelectuală îl arată pe preot ca un neînvățat și ca pe unul care nu este destonic să învețe și pe alții. Deci este expus disprețului public, fiind lipsit de respect. De aceea se vede în cel „chemat”, această dorință de perfecționare și de stăpânirea cât mai multor informații.²⁰

4) *Apetit pentru evoluție, neostenit în setea de mai mult.* Preotul nu trebuie să pară un om stors de toate energiile, de toate puterile. Nu trebuie să fie mulțumit că este bun, ci trebuie să progreseze mereu. Este necesar ca preotul să fie liderul comunității pe care o păstorește, să fie dinamic, întotdeauna însetat de mai mult, disprețuind ceea ce nu este de folos.²¹

5) *Dragostea neconditionată.* Preotul este dator să emane dragoste, să transforme viața credincioșilor prin dragostea lui, iar câștigul cel mai mare al preotului este puterea de a iubi. În măsura în care a primit dragostea de la Dumnezeu în aceeași măsură trebuie să o răspândească oamenilor. Privirea preotului îndrăgostit de Dumnezeu și de oameni este sfântă, împăciuitoare, fără de răutate, plină de răbdare și liniștitoare, având față de toți oamenii aceeași dragoste²², iar fără dragostea de Hristos, preoția este de neconceput.

6) *Profesionist al pastorației.* Datoria preotului este de a modela sufletele oamenilor în vederea mântuirii, șlefuiind sufletele pregătindu-le de a gusta bucuria iubirii divine. Preotul trebuie să aibă tact, fiind înarmat cu răbdare. Grija pentru slujirea oamenilor este mai presus de martiriu, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, căci lucrarea duhovniciei este semn al vocației reale.²³ Duhovnicia este foarte dificilă, deoarece ea luptă împotriva unui dușman lăuntric și presupune ca preotul să fie profesionist în această slujire.

¹⁷ Idem p. 244.

¹⁸ Pr. Prof. Dr. Ioan C. Teșu, *Frumusețea și sublimitatea preoției creștine*, ed. cit. p. 91.

¹⁹ Pr. Dr. Remus Onișor, *Preoția în lumina cuvântării Sfântului Apostol Pavel către preoții din Efes*, în Studii Teologice, nr. 3/ 1989, p. 24.

²⁰ Pr. Ioan Gh. Coman, *Vocația și pregătirea pentru preoție*, ed. cit. p. 249.

²¹ Pr. Mircea Păcurariu, *Preotul de mir în viața poporului român*, în Biserica Ortodoxă Română, nr. 3-4, 1982, p. 277.

²² Sfântul Maxim Mărturisitorul, *A doua sută a capetelor despre dragoste*, în Filocalia, vol. II, ed IBMBOR, București, 1981, p. 61.

²³ Pr. Ioan Gh. Coman, *Vocația și pregătirea pentru preoție*, ed. cit. p. 253.

7) *Vederea în esență a lucrurilor sau puterea de a vedea lucrurile în finalitatea lor. Mântuirea oamenilor.* Mântuirea, adică îndumnezeirea omului este scopul pe care preotul trebuie să îl insuflă oamenilor, antrenându-i pe toți pe acest drum. Preotul merge la esențial în acel moment în care nu mai este împotmolit în lumea materială, nemaiaivând poftă de ce este trecător și pământesc.

Așadar, vocația este absolut necesară pentru preoție, căci dacă pentru orice altă ocupație omenească ea este trebuitoare, cu atât mai mult este necesară preoției, pentru care este indispensabilă. Faptul că preoția este dragostea față de Hristos și față de oameni, ea nu poate deveni lucrătoare decât numai în personalitatea păstorului care are vocație, fiind o lucrare a dumnezeiescului har.²⁴

1.1. Datoriile ale păstorului de suflete

Izbânda în misiunea preoțească constă în îndeplinirea cu conștiinciozitate și râvnă a tuturor lucrărilor pe care această slujire le cere, adică îndeplinirea tuturor datoriilor de către preot. Preotul trebuie să se jertfească pe sine mai întâi, pentru a le putea cere sau spune oamenilor să umble ca „fii ai luminii”(Efeseni 5, 8), iar responsabilitatea slujirii preoțești trebuie să fie asemenea măreției slujirii acesteia, precum spune și Sfântul Efreem Sirul care numește „*înfricoșătoare*” taina preoției, sfântă și cinstită.²⁵

Prin *râvnă* înțelegem zelul, ardoarea și evlavia depusă de preot pentru îndeplinirea slujirii sale sfinte, de aceea și viața lui trebuie să fie duhovnicească, hrănită de rugăciune și prin rugăciune încununându-se cu virtuți. El trebuie să fie conștient că nu săvârșește simple acte ritualice, ci lucrări sfințitoare, de aceea și slujirea sa este sfântă, căci este asemenea Născătoarei de Dumnezeu în putere, deoarece este chemat la fiecare Sfântă Liturghie să-L nască pe Hristos Iisus pe Altar, să îl țină în mâini pentru ca mai apoi să-L facă să se nască în sufletele oamenilor după cum spune și Sfântul Apostol Pavel (Efeseni 3,17).²⁶

Prin conștiinciozitate, sacerdotul se poartă ca „lumina lumii”, fiind conștient de faptul că Mântuitorul l-a așezat în această misiune pentru a fi „farul luminos” care strălucește până la marginile lumii și care-i conduce pe credincioși pe calea mântuirii.²⁷ Dacă va realiza cu adevărat care este scopul slujirii, va putea să îndeplinească toate îndatoririle plin de seriozitate și conștiinciozitate, căci trebuie să fie păstorul desăvârșit, apostolul și îndrumătorul vieții și trăirii creștine.²⁸

²⁴ † PF. Daniel, *Chemarea preoțească*, ed. cit. p. 64.

²⁵ Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Grigorie de Nazianz și Sfântul Efreem Sirul, *Despre preoție*, trad. Pr. D. Fecioru, Ed. Sophia, București, 2004, p. 300.

²⁶ † IPS Irineu Arhiepiscop al Alba Iuliei, *Preoția și arta pastorală*, ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2016, p. 23.

²⁷ Idem p. 24

²⁸ † IPS Irineu Arhiepiscop al Alba Iuliei, *Responsabilitatea preotului pentru slujirea credincioșilor și a lumii de astăzi*, în Biserica Ortodoxă Română, București, 1983, nr. 7-8, p. 502.

1.1.2. Datoriile preotului

Preoția, față de orice altă slujire de pe pământ este îndreptată spre om, dar în același timp lucrează și cu omul, „operându-i sufletul”. Arta slujirii preoțești este atât de complexă și plină de răspundere, încât mulți se tem ca nu cumva pierzându-se pe ei, să îi piardă și pe alții.²⁹ De aceea în continuare, voi pune în lumină patru dintre datoriile de căpătâi ale preotului.

1) *Propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu, povățuindu-i pe credincioși către cunoștința credinței și viața creștinească.*

Preotul este dator să lumineze mintea credincioșilor, învățându-i credința și faptele bune atât prin cuvânt cât și prin pilda vieții sale pentru a nu fi „mort” cuvântul său, ci pentru a fi viu și roditor. Vedem că această poruncă de propovăduire a Evangheliei își are temeiul în porunca Mântuitorului dată Sfinților Apostoli, ca mergând nu numai să boteze, ci să învețe înainte de a boteza (Matei 28, 19), iar mai apoi chiar Sfântul Apostol Pavel spunea că această datorie îl silește să o împlinească (I Corinteni 9, 16).³⁰

Această datorie de a propovădui și de a învăța prin cuvânt a fost întărită și prin hotărârile și canoanele Sinoadelor Ecumenice. *Canonul 58 Apostolic* cere preoților să poarte grijă de popor și să îi învețe pe oameni buna credință, iar în caz contrar să fie oprit de la slujire, iar *Canonul 19 al Sinodului al VI - lea Ecumenic* spune că preotul este dator să predice și să învețe în toate zilele, dar mai ales duminica.³¹

Cuvântul preotului trebuie să fie potrivit fiecărui om, fiecărei inimi, căci prin acest cuvânt preotul își poate mântui turma încredințată. Lumea fiind întemeiată pe Cuvântul lui Dumnezeu și prin Cuvântul lui Dumnezeu, de aceea și viața enoriei se bazează sau mai bine zis își are temelia pe cuvântul Domnului mărturisit și propovăduit de preot. Predica este specifică Sfintei Liturghii, adică atunci este momentul cel mai propice de a pune oamenilor la inimă cuvântul divin, ceea ce dovedește că ea nu are numai un aspect didactic, ci chiar unul sacramental, căci predica dobândește un duh sfințitor.³² Un amvon care tace, din cauza delăsării preotului, sau preotul care predică ce nu trebuie, care ocolește problemele parohiei prejudiciază foarte grav activitatea misionară a Bisericii.³³

Predica și învățătura preotului nu se limitează sau nu ar trebui să se limiteze doar la Sfânta Liturghie sau la celelalte slujbe bisericesti, ci el trebuie să învețe pe oameni cu timp și fără timp, folosind orice împrejurare de a-i învăța pe oameni (1 Timotei 4, 2), căci în orice situație și în orice moment nu trebuie să

²⁹ Pr. Prof. Ion Buga, *Pastorală calea preotului*, ed. cit. p. 144.

³⁰ Datoriile preoților compuse din Cuvântul lui Dumnezeu, din Canoanele Sinoadelor și de la Învățătorii Bisericii, trad. din slavono-rusește de C. Mavrula, ed. Bizantină, București, 2011, p. 32.

³¹ Pr. Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*. ed. cit. pp. 40, 128.

³² Pr. Lect. dr. Marius Ioana, *Importanța predicii și catehezei pentru pastorație*, ed. cit. p.88.

³³ Pr. Prof. dr. Valer Bel, *Misiune, parohie, pastorație*, ed. Renașterea, Cluj Napoca, 2002, p. 17.

lipsească învățătura și cuvântul lui Dumnezeu. Păstorul de suflete trebuie să fie totdeauna treaz și să vegheze neîncetat asupra păstoriiților săi, căci semănătorii de neghină stau la pândă și folosesc orice moment pentru a arunca neghina necredinței și a vieții imorale în ogorul vieții creștinești. Ei stau la pândă ca lupii încercând să „nimicească” toată turma. Veghind asupra turmei și învățând-o dreapta cinstire de Dumnezeu, slujitorul lui Hristos va reuși să păzească și să își apere credincioșii.³⁴

Este necesar ca preotul să dobândească el mai întâi o învățătură bogată, atât dumnezeiască cât și profană pentru a putea face vădite adevărurile necesare mântuirii, căci fără o cultură vastă, putem spune că misiunea lui este eșuată și nu poate conduce sufletele încredințate pe calea mântuirii. Sfântul Vasile cel Mare aseamănă pe păstorul de suflete care nu învață și nu propovăduiește turmei sale învățătura Bisericii, cu un ucigaș de oameni.³⁵ Preotul trebuie să fie împreună-lucrător cu Dumnezeu pentru mântuirea oamenilor, de aceea cea dintâi chemare este de a deștepta și apoi de a întreține vie credința în Hristos Iisus, prin instruirea oamenilor, care stă în strânsă legătură cu viața duhovnicească a preotului, căci starea interioară și purtarea lui îi oferă acestuia cuvânt cu putere multă.³⁶

Cuvântul trebuie să fie ziditor, împărțășit ca de la suflet la suflet, mobilizând și determinând omul să îplinească cele auzite. Așadar cuvântul preotului trebuie să fie viu și să fie duhovnicesc pentru a putea pătrunde în inimile și sufletele credincioșilor³⁷, iar calmul și căldura sufletească trebuie să fie uneltele pe care preotul le folosește atunci când aduce altora cuvântul lui Dumnezeu, deoarece acestea contribuie la exprimarea misterului dumnezeiesc al cuvântului și contemplației liturgice.³⁸

2) *Trăirea vieții potrivit învățăturii Evangheliei și a Sfinților Părinți – sfințenia vieții.*

Mântuitorul, înainte de Cina cea de Taină, poruncește apostolilor ca să facă totul, așa după cum El a făcut (Ioan 13, 15), adică prin această poruncă Hristos arată adevărata putere a exemplului, căci înainte de a le cere lor, mai întâi El Însuși a făcut. Mai târziu Sfântul Pavel, atunci atunci când propovăduiește și învață, cere oamenilor ca să îl urmeze, să se ia după el, căci și el la rândul lui este următor lui Hristos (1 Corinteni 4, 16), iar mai apoi îi cere și lui Timotei, iar prin acesta tuturor păstorilor de suflete ca să se facă pildă de fapte bune,

³⁴ Pr. D. Voniga, *Activitatea pastorală a preotului în parohie*, ed. Tipografiei Diecezan Ort. Rom, Arad, 1926, p. 8.

³⁵ Sf. Vasile cel Mare, *Scrisori morale și ascetice*, col. P.S.B., vol. V, Ed. Basilica, București, 2013, p. 352.

³⁶ Pr. Petre Vintilescu, *Preotul în fața chemării sale de păstor al sufletelor*, ed.cit. p. 189.

³⁷ Pr. Asist. Nicolae Dura, *Importanța propovăduirii cuvântului lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor credincioșilor*, în Biserica Ortodoxă Română, București, 1990, nr. 1-2, p.89.

³⁸ IPS Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului *Sfânta Liturghie în preocupările și viața pr. prof. Ene Braniște*, în Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă, „Patriarhul Justinian”, 2013, p. 330.

cu dragostea, cu purtarea, cu curăția, cu credința și cu toate celelalte (1 Timotei 4, 12) pentru ca oamenii să îi urmeze.³⁹

Credincioșii privesc cu luare aminte la conduita conducătorilor lor duhovnicești, după care ei caută să se modeleze, de aceea este necesară, chiar obligatorie sfințenia vieții preotului, căci parafrazând cuvintele Mântuitorului, preotul reprezintă cetatea care stă deasupra muntelui și care nu se poate ascunde (Matei 5, 14). Viața preotului are o puternică influență asupra vieții oamenilor, deoarece aceasta este argumentul, puterea cu care predică. Cu cât își sprijinește învățătura și propovăduirea Cuvântului pe moralitatea personală înaltă, cu atât mai mult va reuși să îi conducă pe credincioși pe calea virtuților.⁴⁰

Nu e destul preotului să vorbească numai cu glasul oilor sale, ci se cuvine să umble înaintea lor cu pilda vieții virtuoză, ca acestea să îl urmeze, de aceea gura, inima și fapta preotului trebuie să fie într-o glăsuire.⁴¹ Pentru a putea predica și conduce pe alții pe calea sfințeniei, trebuie mai întâi ca el însuși să o dobândească. Trebuie să fie un „campion al moralității”, excelând în mijlocul păstoriților săi prin viața virtuoză și plină de fapte bune și culminând prin nepătimire și sfințenie.⁴² De multe ori oamenii pot trece cu vederea multe dintre defectele preotului lor, dar nu vor trece niciodată peste viața lăuntrică, peste imoralitate și peste nevrednicia acestuia. El trebuie să fie egal în cuvânt și în purtare, acasă, în lume și în Biserică, adică să fie sută la sută preot, căci nu poate fii cu jumătăți de măsură. Dacă o jumătate este stricată, cum va putea cealaltă să judece drept?⁴³

Slujitorul bisericesc trebuie să fie cu adevărat *în lume și pentru lume*, dar în niciun caz din *lume*, iar pentru a se ridica deasupra lumii are nevoie de o viață plină de virtuți cultivată prin rugăciune și prin meditație.⁴⁴

Faptul că preoția este sfântă, cere ca cele sfinte să fie atinse numai de mâini curate, prin urmare sufletul preotului trebuie să fie mai curat decât razele soarelui. Prin calitatea sa de liturghisor, de iconom al tainelor lui Dumnezeu, el participă alături de Hristos la hristificarea lumii, adică la ai face pe oameni hristofori, purtători de Hristos. Aceasta împune perfecțiunea interioară și jerta personală atât pentru a se putea mântui el însuși, dar mai ales pentru a putea sfinții pe oameni. Este de neapărată trebuință ca preotul să aibă o viață sfântă și să fie mai întâi el curățit pentru ca mai apoi să poată curăți și pe alții, este necesar ca preotul să fie mai întâi el înțelept pentru a putea ajuta și pe alții să

³⁹ Pr. Petre Vintilescu, *Preotul în fața chemării sale de păstor al sufletelor*, ed. cit. p. 105.

⁴⁰ Idem p. 108.

⁴¹ Datoriile preoților, ed. cit. p. 71.

⁴² Pr. Prof. Ene Braniște, *Viața lăuntrică a preotului*, în *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 1-2, București, 1956, p. 124.

⁴³ Protos. Olivian Bindiu, *Viața morală a preotului – factor determinant în activitatea sa pastorală*, în *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 11-12, București, 1989, p. 70.

⁴⁴ Pr. Dr. Marin C. Ionescu, *Altarul și Amvonul*, ed. Cugetarea-Georgescu Delafras, București, 1942, p. 61.

se înțelepțească, este mai întâi nevoie să fie el lumină, ca să poată lumina pe alții. Deci trebuie ca slujitorul să fie el mai întâi sfânt, ca să poată sfinții credincioșii.⁴⁵

Viața preotului trebuie să fie în conformitate cu Evanghelia lui Hristos, unind învățăturile cu faptele și arătând tuturor că ceea ce predică, ceea ce învață, se regăsește în primul rând în viața lui, căci numai așa oamenii vor avea încredere în el și în ceea ce propovăduiește. În acest sens Sfântul Vasile cel Mare, mărturisește că oamenii vor să vadă în preot întruchiparea fidelă a virtuțiilor, un model de împlinire a fiecărei porunci și chiar atunci când tace, pilda vieții lui să fie adevărata mărturisire și învățătură pentru oameni.⁴⁶ Deci predica cea mai eficientă pentru credincioși este însăși viața slujitorilor bisericești, deoarece cât de convins este preotul de ceea ce spune, se vede chiar în viața și în purtarea lui, căci văzând oamenii că ceea ce spune, împlinește vor învăța mai mult și mai repede și astfel își vor urma păstorul care merge înaintea lor (Ioan 10, 4). Pentru adevăratul păstor de suflete, adică pentru preotul de vocație, Preoția este un stil de viață, este propriul fel de a fi.⁴⁷

Dacă preotul doar vorbește, adică doar vorbește altora, fără să îndeplinească el mai întâi, unul ca acesta nu își trăiește viața după învățăturile Evangheliei și mai rău decât atât, se face un adevărat model de sminteală pentru păstoriții săi ca unul care calcă în picioare cele propovăduite.⁴⁸

„Înger în trup” sau „om ceresc” sunt două dintre multe alte expresii, după care trebuie să se conducă preotul în slujirea sa pastorală, răspunzând exemplar chemării și misiunii divine, căci această lucrare îl obligă să devină „înger pământesc”, adică model de curățenie duhovnicească și de sfințenie.⁴⁹ Prin credința arzătoare și puternică și prin viața curată, preotul poate ajunge „un făclier” al inimilor, precum și pildă și model pentru oameni, asemenea Sfântului Vasile cel Mare, despre care Biserica spune că a adunat toate bunătățile și virtuțiile sfinților, cum ar fi bândețea lui Moise, zelul lui Ilie, teologia lui Ioan și multe altele.⁵⁰

Pentru a-și putea împlini misiunea sa de păstor sufletesc, preotului i se impun condiții de moralitate exemplară, atât în calitatea de preot, dar și ca om, căci i se cere să fie mereu la înălțimea chemării sale, în primul rând, pentru că trebuie să fie pentru oameni o predică vie, un apostol al slujirii, o oglindă neîntinată a lui Dumnezeu, iar în al doilea rând, de conduita lui, de purtarea

⁴⁵ Pr. Petre Vintilescu, *Preotul în fața chemării sale de păstor al sufletelor*, ed. cit. p. 120.

⁴⁶ Sf. Vasile cel Mare, *Scrieri morale și ascetice*, ed. cit. p. 293.

⁴⁷ Pr. Prof. Petru Rezuș, *Psihologia preotului*, în Mitropolia Moldovei și Sucevei, 1958, nr. 7-8, p. 594.

⁴⁸ Pr. dr. Vasile Petrica, *Prin liturgică în pastorală*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2004, p. 92.

⁴⁹ Pr. Dr. Simion Radu, *Despre curățenia duhovnicească și sfințenia vieții preotului*, în Mitropolia Olteniei, 1960, nr. 1-2, p. 3.

⁵⁰ Stihira a II-a din Stihovna Vecerniei mari a praznicului Sfântului Vasile cel Mare, în Mineiul pe Ianuarie, ed. IBMBOR, București, p. 8

lui, depinde într-o măsură mare autoritatea tagmei preoțești.⁵¹ De aceea preoții, trebuie să fie asemenea sfinților și anume, oameni care vor fii îngropați cu cerul în ei, adică făcându-și viața de pe pământ, o viață plină de sfințenie.⁵²

În finalul explicării celei de-a doua datorii a preotului, pun înainte două argumente care arată importanța sfințeniei vieții preotului. Primul îl găsim într-o fabulă și anume „*Racul și maica sa*”, în care atunci când mama racului vrea să îl învețe pe acesta, el îi răspunde că dacă o va vedea pe ea cum merge și cum face, la fel va face și el, adică oamenii poate se vor îndoii de ce va spune preotul, dar când vor vedea că face ceea ce spune, vor face și ei.⁵³ Cel de-al doilea îl aflăm de la Mântuitorul Hristos și care vine ca o încununare a tot ceea ce am expus până acum „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl vostru cel din Ceruri” (Matei 5, 16), căci exemplul dă măsura autenticității preotului, iar exemplul convinge mult mai mult decât cuvântul.⁵⁴

3) *Lucrarea Dumnezeieștilor Taine – Taina Pocăinței – Spovedania și Duhovnicia*

Toate Tainele Bisericii au ca scop întărirea în credință și viețuirea sfântă a celor care cred în Hristos Domnul, prin aceasta urmărind săvârșirea lor în și pentru viața veșnică. Sfintele Taine sunt extrem de necesare, chiar indispensabile pentru mântuirea omului, de aceea și rolul preotului este foarte important căci prin el, omul devine „fiul luminii și moștenitor al veșnicelor bunătăți”, precum și „cetățean al Raiului și fiu al lui Dumnezeu după har”. Preotul pentru a le săvârși, trebuie să fie nevinovat cu mâinile și cu sufletul neprihănit.⁵⁵

Spovedania este una dintre cele șapte Taine ale Bisericii, iar ca instituire poartă pecetea Mântuitorului Hristos, care imediat după ce a înviat din morți, se arată ucenicilor Săi și binecuvântându-i le oferă harul Duhului Sfânt, spunându-le că prin Acesta, au puterea de a ierta sau de a nu ierta păcatele oamenilor (Ioan 20, 23). Deci acesta este momentul în care a fost instituită această Taină de către Hristos Domnul. Ca urmare a poruncii Mântuitorului, de a lega sau dezlega păcatele oamenilor, Biserica a practicat Taina Spovedaniei prin cei care au fost instituiți legal, adică episcopii și preoții. Ea este legată de Taina Euharistiei, căci doar prin mărturisirea păcatelor, omul poate ajunge să primească Taina Sfintei Împărtășanii.⁵⁶

⁵¹ Pr. Prof. N. I. Nicolaescu, *Răspunderea pastorală și misionară a preotului*, în Biserica Ortodoxă Română, 1974, nr. 3-4. p. 389.

⁵² PS. Paisie Lugojanul, Cuvânt rostit la privegherea în cinstea Sf. Dimitrie Basarabov, 26 Octombrie 2013.

⁵³ Esop, *Fabule*, Ed. Minerva, București, 1980, p. 83.

⁵⁴ † IPS Antonie Plămădeală, *Vocație și misiune creștină în vremea noastră*, Tiparul Tipografiei eparhiale, Sibiu, 1984, p. 174.

⁵⁵ Pr. Prof. Ion Buga, *Pastorală Calea preotului*, ed.cit. p. 167.

⁵⁶ Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. III, ed. IBMBOR, București, 2004, p. 200.

Spovedania este cel mai gîngăș interogatoriu. Preotul duhovnic trebuie să aibă delicatețe părintească și chiar respect, căci înaintea lui este un om care a fost creat după chipul lui Dumnezeu. De aceea este nevoie ca preotul să posedă discernămîntul și răbdarea pentru a-i putea asculta pe toți, iar apoi să poată vorbi, să poată lămuri, să poată taia tot răul de la rădăcină.⁵⁷ Această taină este cea mai grea dintre toate, deoarece preotul duhovnic – doctorul duhovnicesc are de lucru cu bolnavii ale căror boli sunt multe și tot atât de diferite. Taina Pocăinței este cheia vindecării de bolile trupești și sufletești, de aceea Sfîntul Grigorie de Nazianz seamănă pe preot cu doctorul, iar spovedania cu tămăduirea trupească. Modul prin care duhovnicul administrează Taina Pocăinței, reprezintă pentru el o piatră mare de încercare, căci prin cuvîntul lui îl poate câștiga pe om spre viața veșnică sau îl poate pierde definitiv, iar preotul duhovnic nu trebuie să dea indicații abstracte sau teoretice, ci trebuie să știe să precizeze ce să facă și ce să spună la scaunul mărturisirii pentru a putea avea cu adevărat rol terapeutic.⁵⁸

„Arta artelor” este o denumire metaforică a acestei Sfinte Taine, căci într-adevăr este arta conducerii omului spre Împărăția lui Dumnezeu, iar duhovnicia este instrumentul de căpetenie, prin care preotul deschide Cerul spre a-l primi pe omul căit de păcatele lui. El poate spăla în Spovedanie pe cei bolnavi sufletește, de aceea ea se mai numește și „baia nașterii de-a doua”⁵⁹. În slujirea conducerii duhovnicești, ținta păstorului este înlăturarea tuturor piedicilor din calea penințențelor către mîntuire, căci duhovnicul bun întotdeauna merge în întîmpinarea fiilor lui duhovnicești, dar și a celorlalți păcătoși ajutându-i să își deschidă inimile spre a mărturisi totul.

Relația dintre preotul duhovnic și penitent trebuie să fie strînsă, asemenea relației dintre părinți și copii, de aceea preotul poate judeca în scaunul de spovedanie cu dragostea părintească, dar și cu asprimea sau dojana părintească spre a-i îndrepta pe cei greșiți. Pentru a face acest lucru este nevoie ca slujitorul, să fie mai întîi un om duhovnicesc, deci un părinte duhovnicesc „pneumaticos patir”⁶⁰.

Preoții de parohie, slujesc de cele mai multe ori, drept duhovnici pentru enoriașii lor, iar pentru ca slujirea să aibă cele mai bune rezultate, preoții ar trebui să posede anumite calități necesare pentru a fii un duhovnic iscusit. Aceste calități cum sunt blîndețea, smerenia, discernămîntul, răbdarea, înțelegerea, mila și dragostea, mai numite și virtuți, ajută preotul să dobîndească afecțiune părintească, precum și înțelepciune și dragostea adevărată.⁶¹ Căci în

⁵⁷ Pr. Prof. Teodor M. Popescu, *Preotul văzut de credincioși*, în Biserica Ortodoxă Română, București, 1955, nr. 5, p. 900.

⁵⁸ Jean-Claude Larchet, *Terapeutică bolilor spirituale*, trad. în românește de Marinela Bojin, ed. Sophia, București, 2001, p. 392.

⁵⁹ † IPS Irineu Arhiepiscop al Alba Iuliei, *Preoția și arta pastorală*, ed. cit. p. 71.

⁶⁰ Arhimandrit Visarion Joantă, *Călătorie spre Împărăția lui Dumnezeu, Preoția har și dar de la Dumnezeu*, vol. VI, ed. Andreiana, Sibiu, 2017, p. 35.

⁶¹ Constantin Cavaros, *Preotul- Părintele Duhovnicesc*, ed. Doxologia, Iași, 2013, p. 20.

scaunul de spovedanie, el face totul cu puterea lui Hristos, coborând o dată cu Hristos, care se coboară spre neputințele omului, dar o coborâre care dă putere.⁶²

Preotul duhovnic va fi eficient în slujirea sa, numai dacă el însuși va fi curățit mai întâi prin mărturisirea la duhovnicul său, căci dacă este robit de patimi și nu este purificator prin spovedanie, el care trebuie să fie fereastra prin care Hristos revarsă lumina harică asupra penitentului, atunci îl va împiedica și pe cel ce se mărturisește să se lumineze. Așadar este nevoie ca preotul să fie și el spovedit pentru a fi sănătos duhovnicește și pentru a avea o virtute și o sfințenie mai deosebită și mai presus decât a celorlați oameni.⁶³ Dacă în calitatea sa de liturghisitor și slujitor al Tainei, el mijlocește împăcarea celui care vine la spovedanie cu Dumnezeu prin pogorârea harului iertării, în calitatea de păstor, duhovnicul trebuie acționeze din punct de vedere pedagogic pentru ca cel mărturisit să se îndrepte și să se elibereze de sub stăpânirea păcatelor.⁶⁴

Duhovnicul trebuie să fie bine pregătit atât duhovnicește cât și intelectual, căci trebuie să știe, trebuie să cunoască păcatele, precum și căile de izbăvire și de ridicare din robia patimilor, deci să fie un „chirurg iscusit” care să cunoască profund sufletele oamenilor, căci după ce constată gravitatea bolii (păcatului) și apoi stabilește corect diagnosticul, oarecum își supune penitenții unei operații chirurgicale, menite să extirpeze cu bisturiul învățaturii, tot ce este putred din sufletele lor, spălând apoi inimile cu untdelemnul mângâierii și al iertării pentru a le reda sănătatea duhovnicească.⁶⁵

În Sfânta Taina a Pocăinței, numită și botezul pocăinței sau al lacrimilor, duhovnicul exercită rolul unui judecător - unind judecata sa cu judecata lui Hristos - care nu urmărește niciodată pedepsirea, ci vindecarea celui care se pocăiește, prin canoanele și epitimiile necesare.

Afară din scaunul spovedaniei, duhovnicul nu poate spune nimănui ce păcate a auzit, căci încălcând această poruncă se face vinovat de încălcarea canoanelor care mărturisesc acest lucru, *Canonul 34 al Sfântului Vasile cel Mare* care poruncește preoților să nu dea în vileag cele auzite, *canonul 28 al Sfântului Nichifor Mărturisitorul* care face referire la același lucru precum și altele.⁶⁶

Din toate acestea rezultă câteva lucruri pe care preotul duhovnic trebuie să le aibă în vedere la scaunul mărturisirii

⁶² Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, vol. III, ed. IBMBOR, București, 2010, p. 139.

⁶³ Sf. Nicodim Aghioritul, *Carte foarte folositoare de suflet. Sfătuire către duhovnic*, trad. din grecește de Acad. Prof. Alexandru Elian, ed. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1997, p. 35.

⁶⁴ Pr. Petre Vintilescu, *Spovedania și Duhovnicia*, ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 1995, p. 29.

⁶⁵ Pr. Conf. Dr. Alexandru Moisiu, *Din sfaturile omiletice și pastorale ale Sf. Grigorie Teologul*, în *Mitropolia Ardealului*, 1966, nr. 1-3, p. 110.

⁶⁶ Pr. Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*. ed. cit. pp. 506, 407

- este *judcătorul*, care ascultă cu dragoste, cu răbdare și evlavie pe toți oamenii care vin la spovedanie

- este *învățătorul*, care sfătuiește, mângăie și învață penitenții toate adevărurile Bisericii care sunt necesare pentru mântuire, arătând totodată datoriile lor creștinești față de Dumnezeu

- este *doctorul sufletesc*, *psihologul sufletesc*, care cunoaște toate tainele și patimile sufletului, cauzele și remediile bolilor duhovnicești asigurând sănătatea duhovnicească a fiilor duhovnicești

- este *mijlocitorul* între penitent și Dumnezeu.

Așadar este extrem de importantă această Sfântă Taină, de aceea și preotului duhovnic i se cer calitățile amintite mai sus, tocmai pentru a putea da rod bun și însutit la spovedanie.

4) *Rugăciunea neîncetată către Dumnezeu*

Ca și celelalte datorii de până acum și aceasta a fost instituită de Mântuitorul Hristos „cereți și veți primi” (Ioan 16, 24) și apoi chiar Mântuitorul S-a rugat chiar El, vedem rugăciunea arhierescă a Mântuitorului. Preotul trebuie să fie neprihănit și om al rugăciunii, căci cel care nu se roagă se vedește că nu are chemare pentru Preoție. Se cade ca preotul să fie numai slujitor al altarului și preocupat numai cu rugăciunea către Părintele Cerească. Este dator să se curățească prin rugăciune, să se înalțe prin rugăciune pentru a putea să aducă cu adevărat înaintea tronului dumnezeiesc rugăciunile credincioșilor.

Exprimarea preotului față de Dumnezeu și de oameni se face prin rugăciune, de aceea și limbajul său îl constituie rugăciunea. Rugăciunea este pentru el sprijin și ajutor, chiar viața sa reprezintă o rugăciune în acest sens, de aceea absența ei reprezintă pentru preot moartea sufletului lui. Lipsit de rugăciune nu este altceva decât un „cadavru viu”, un trup fără viață.⁶⁷

Un păstor de suflete care nu se roagă este asemenea norilor care nu au apă și pe care vântul îi poartă (Iuda 1, 12) ascunzând razele soarelui. Tot astfel și preotul care nu este rugător, nu poate semăna în inimile oamenilor cuvântul cel bun. El trebuie să vorbească cu Dumnezeu de la inimă la inimă.⁶⁸ Cel care și-a pierdut încrederea în rugăciune se simte trist, nefericit și abătut.

Fiind mijlocitor pentru păstoriții săi, este nevoie ca preotul să știe ce înseamnă rugăciunea, căci dacă el nu a învățat să se lepede de tot ce este pământesc, cum va putea cere oare oamenilor să se lepede de duhul lumesc și stăruie în rugăciune? Așadar, se cuvine ca preotul să se străduiască să realizeze exercițiul duhovnicesc al rugăciunii, pentru a putea fii întărit duhovnicește, pentru a putea avea o relația strânsă cu Dumnezeu și pentru a putea primi cuvânt cu putere multă în îndeplinirea misiunii sale păstorești.

⁶⁷ Pr. Prof. Dr. Ioan C. Teșu, *Frumusețea și sublimitatea preoției creștine*, ed. cit. p. 211.

⁶⁸ † IPS Irineu Arhiepiscop al Alba Iuliei, *Preoția și arta pastorală*, ed. cit. p. 38.

Viața de rugăciune a preotului, reprezintă baza trăirii duhovnicești, iar fiecare cuvânt pe care îl adresează cu evlavie lui Dumnezeu este o rugăciune. Ar fi mai bine ca preotul să se roage pentru credincioșii săi decât să stea la taifas cu ei zice Gheron Iosif, căci rugăciunea pentru mulți este ascultată de Dumnezeu.⁶⁹ Preotul este dator să se roage pentru toată lumea, mijlocind înaintea lui Dumnezeu pentru oameni, căci prin rugăciunea lui, Dumnezeu împarte mila Sa, iar rugăciunea preotului este un zid de netrecut în lupta duhovnicească.⁷⁰

Prin puterea rugăciunii preotului, acesta îi poate apropia pe oameni de cer, fiindcă rugăciunea are puterea de a consacra și de celebra înălțarea și unirea omului cu Dumnezeu.⁷¹

Preotul adevărat, preotul de vocație știe să se roage cu adevărat. știe sa-i înflăcăreze și pe păstoriții săi, știe să fie o carte sfântă de rugăciune pentru ca prin exemplul său să-i facă și pe ceilalți să fie asemenea. Rugându-se preotul, va reuși să își înviorizeze sufletul său, dar și viața enoriașilor săi urcând împreună spre piscul de aur al desăvârșirii morale.

1.2. Ispitirile preotului

Vedem că în unele picturi care reprezintă judecata viitoare, în partea celor de-a stanga găsim și preoți care merg în iad. Aceste picturi pe de o parte, arată că nu toți oamenii se mântuiesc, indiferent de rangul lor sacerdotal, iar pe de altă parte, ele pot fi exemple motivatoare pentru clerici, care trebuie să aibă grijă cum păstoresc și cum își trăiesc viața, pentru a nu ajunge în adâncul iadului.

Sufletul preotului este supus mai multor ispitiri, deoarece sufletul său spre deosebire de cel al oamenilor simpli, i se cere să fie mai apropiat de Dumnezeu. El mijlocește înaintea lui Dumnezeu pentru popor, împlinindu-și această menire cu ardoare, răspunzând atât de sufletul său, cât și de sufletele păstoriților săi.⁷² Căci foarte ușor preotul poate fii pricină de sminteală pentru oameni, încărcându-i pe aceștia cu multe păcate, deoarece sufletul lui este în „bătaia vântului”, mai mult decât valurile mării și foarte ușoară poate fii căderea lui.⁷³

Ispita rutinei este legată de viața din exterior și vine atunci când inima preotului nu mai este încălzită de dragoste, când repetă doar forme și rituri

⁶⁹ Avva Gheron Iosif, *Mărturiile din viața monahală*, ed. Bizantină, București, 1995, p. 132.

⁷⁰ 3 Cuvioși Părinți Egipteni, Avva Ioan Colov, Avva Ammona și Avva Zosima, *Comorile Pustiei*, ed. Anastasia, București, 1995, p. 55.

⁷¹ Sf. Grigorie Palama, *Capitole despre rugăciune și curăția inimii*, în vol. Scrieri II, studiu introductiv și trad. de Diac. Ioan I. Ică jr., ed. Deisis, Sibiu, 2005, p. 249

⁷² Pr. Victor Popescu, *Sufletul preotului în luptă cu ispitele*, ed. Tipografia cărților bisericești, București, 1943, p. 6.

⁷³ Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre preoție*, trad. din greacă de Pr. Dumitru Fecioru, ed. Basilica, București, 2015, p. 118.

religioase, fără să participe cu sufletul la săvârșirea acestora. Aceasta se poate asemăna cu o casă nelocuită, care pe dinafară este măreață, dar când intri în ea simți mirosul de mucegai. La fel și în slujire, dacă doar se repetă anumite gesturi, sufletul dormitează, iar pe dinafară preotul reprezintă acele morminte vărute de care spune Mântuitorul fariseilor, „Vai vouă!”⁷⁴. Formalismul poate fi foarte ușor o formă de profanare, adusă lui Dumnezeu, astfel poate deveni „din ierurg, un profanator”⁷⁵

De multe ori preotul, în calitatea lui de săvârșitor al dumnezeieștilor Taine, este ispitit de această rutină, pentru a nu mai participa cu toată atenția și pentru a nu se mai apropia cu frică și cu cutremur, iar cea mai mare ispită este la Sfânta Liturghie, căci poate pierde fiorul că pâinea și vinul se transformă în Însuși Trupul și Sângele Mântuitorului. Însă preotul trebuie să lupte împotriva rutinei, pentru ca sufletul său participe activ în actul sacramental.

În orice lucrare pastorală, inima lui trebuie să fie mișcată de dragostea către Dumnezeu, de dragostea față de Biserică și de dragostea față de turma cea cuvântătoare. Numai prin aceasta își poate jertfi sufletul pentru Hristos, căci râvna ia naștere din iubirea fierbinte a Domnului nostru Iisus Hristos, căci doar cel care are dragoste de El, este râvnitor în lucrarea lui⁷⁶, căci în tot parcursul slujirii, trebuie să citească toate rugăciunile cu cucernicie, cu dragoste și cu luare aminte și cu evlavie.⁷⁷

Ispita gândurilor rătăcite chinuie sufletul preotului în timpul rugăciunilor. Acestea vin unele din vina preotului, iar altele apar doar ca ispите, pentru a distrage atenția de la slujire. Sufletul preotului nu scapă de acestea nici în timpul celor mai solemne rugăciuni. Atunci când preotul este în slujbă trebuie să se gândească la faptul că este în Cer, că el îl vede pe Hristos răstignit și înviat la fiecare Liturghie, de aceea trebuie să se concentreze foarte mult asupra tuturor rânduielilor și rugăciunilor pentru a nu pierde gândul acesta⁷⁸. Așadar este necesară preotului pregătirea duhului și stăpânirea minții prin rugăciune, căci prin ea legătura dintre suflet și Dumnezeu rămâne neatinsă, iar dacă un duh necurat vede că sufletul este înconjurat de rugăciune, nu se mai apropie.

Sufletul preotului ispitit de îndoială. Este vorba de îndoiala care vine din inima lui, atunci când preotul se află într-o deznădejde, când inima lui rămâne rece față de sfințenia harului. Vedem că îndoiala preotului se regăsește și față de puterile harice, de a vindeca bolile dar și în neputința săvârșirii Sfințelor Taine. Această îndoială au avut-o și Moise și Aaron, dar și apostolii Mântuitorului, (Petru și Toma). Momentul în care preotul poate fi cel mai mult atacat de

⁷⁴ Matei 23, 27

⁷⁵ Pr. Teodor M. Popescu, *Sfințenia și răspunerile preoției*, în Studii Teologice, nr. 3-4/1952, p. 164

⁷⁶ Sf. Nectarie de Eghina, *Despre Preoție*, ed. cit. p. 70.

⁷⁷ Liturghier, Ed. IBMBOR, București, 2012, p. 498.

⁷⁸ Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre preoție*, ed. cit. p. 108.

asceastă ispită este Sfânta Liturghie, căci atunci cheamă pe Mântuitorul prin Duhul Sfânt să fie prezent în chip real, prin pâinea și vinul ce s-au pus înainte, iar alături de el stau îngerii cântând. Preotul se poate îndoii de toate acestea, datorită deznădăjduirii care îl face să creadă că este atât de necurat, încât nu va avea puterea harică pentru a sfinții⁷⁹. Cu toate acestea vedem în rugăciunile de dinainte de Împărtășanie, cât de nevrednici suntem și cu câtă umilință trebuie să ne apropiem, de aceea și preotul, chiar dacă mâinile lui sunt nevrednice pentru a sfinții, trebuie doar să creadă, fără să se îndoiască în inima lui (Marcu 11, 23).

Duhul mândriei. Acesta este un păcat care stăruie printre oameni, încă de la crearea lumii. Nici inima preotului nu este păzită de acest duh, dacă nu depune efort. Vedem încă de la cărturarii și fariseii din vremea Mântuitorului, că ei încercau să învețe poporul, Legea, dar Hristos îi muștră pentru inimile lor necurate (Matei 25). Preotul poate avea acest duh, atât în fața co-liturghisitorilor, prin vechime, prin grade sau officii administrative, dar și față de credincioși, prin faptul că el este cel prin care se săvârșește cultul divin.⁸⁰ Chiar în privința lui, preotul poate fii mândru, socotind că Harul preoției i s-a dat pentru măreția și vrednicia lui omenească, nu din mila și dragostea lui Dumnezeu. Preotul adevărat trebuie să fie un om plin de smerenie, chiar impunător adesea, dar temperat, având un principu de bază al vieții sale, care se exprimă prin „coerența cuvânt-faptă”.⁸¹

Lenevirea sufletului. Vedem că și Sfântul Efreem Sirul, pune în fruntea păcatelor duhul trândăviei, în rugăciunea „*Doamne și Stăpânul vieții mele*”. Această stare de trândăvie a trupului, aduce multă întunecare gândurilor, dar cel mai rău când apare trândăvirea sufletului, când sufletul stă indiferent și nu mai încearcă nimic. Condacul de la Canonul cel mare al Sfântului Andrei Criteanul, aduce sufletul în starea de trezvie prin cuvintele „Suflete al meu, scoală”, iar Mântuitorul ne spune și El de cel ce nu și-a înmulțit talantul său (Cf. Matei 25, 25)

În viața preotului poate interveni și ispita oboselii, care îi insuflă faptul că nu ar mai vrea să slujească, gasind multe scuze, sau faptul că slujbele sunt prea lungi. Preotul și mai mult este dator să nu lase sufletul să trândăvească, ci să privegheze, punând ca strajă a vieții lui rugăciunea.⁸²

Ispita sfințeniei. Preotul trebuie să stea „cu frică și cu cutremur” înaintea Sfântului Jertfelnic, căci prin vrednicia lui, el poate mântui turma încredințată, iar prin nevrednicia slujirii lui, el poate pierde și sufletele păstoriiilor, dar și

⁷⁹ Pr. Victor Popescu, *Sufletul preotului în luptă cu ispitele*, ed. cit. p. 38.

⁸⁰ Idem p. 48.

⁸¹ PS. Gurie Georgiu, *Vocația preoțească în context postmodern. Responsabilitate pastorală și criză de motivație în perimetrul eclezial*, ed. Episcopiei Devei și Hunedoarei, Deva, 2014, p.77.

⁸² Pr. Victor Popescu, *Sufletul preotului în luptă cu ispitele*, ed. cit. p. 63.

sufletul său.⁸³ Vedem că din păcatul mândriei se poate naște și această ispită a sfințeniei, dar și diavolul îi poate alege pe cei mai curați și drepti pentru ca să-i ispitească și vedem cazul dreptului Iov (Iov 1), dar și ispitirea Mântuitorului din Carantania (Matei 4, 1). Faptul că un preot dorește sfințenia este bun lucru, dar important este să nu creadă că el devine sfânt odată cu harul primit la hirotonie. El trebuie să lupte pentru sfințenia vieții sale, pentru a putea odihni inimile credincioșilor și pentru a fi pildă și model turmei sale. Precum un veșmânt îl împodobește în timpul slujirii, tot așa trebuie să îl împodobească și adevărata sfințenie.⁸⁴

Duhul lumesc. Cei mai mulți dintre credincioși nu îl caută pe preot pentru că acesta ar fi „de gașcă”, ar fi în duhul lumii, ci pentru evlavia și credința lui, căci foarte ușor poate fi condamnat de lume un preot înstrăinat de duhul bisericesc. Desigur nimeni nu ajunge la preoție desăvârșit duhovnicește, încât să nu cadă în ispita lumii, dar prin exemplele celor mai îmbunătățiți, printr-o lectură a vieților Sfinților și prin ajutorul lui Dumnezeu, preotul poate scăpa de acest duh, căci preoția lui nu trebuie să rămână doar la Biserică și la serviciile religioase.⁸⁵ Și vedem pilda Mântuitorului, în care spune că slujirea trebuie să fie unui singur domn, nu la doi (Matei 6, 24). Preoția urmărește ca în inimile credincioșilor să locuiască Hristos, dar cum ar putea preotul să îl facă prezent pe Hristos în inimile credincioșilor, dacă el nu înțelege cinstea cu care s-a învrednicit, prin harul preoției.⁸⁶

Ispita câștigului. Chiar dacă grija pentru hrana zilnică este în instinctul uman, totuși ea trebuie să fie pe locul al doilea, căci omul nu va trai doar cu pâine (Matei 4, 4). Este bine ca preotul să fie îndestulat din munca lui cinstită, căci ispita îmbogățirii poate bate la poarta inimii preotului, iar iubirea de arginți, spun Sfinții Părinți, este rădăcină a tuturor relelor.⁸⁷

Preotul, primind pe lângă salariul lunar și răsplata unor servicii făcute păstoriților, bineînțeles aceasta fiind benevolă, reprezintă întotdeauna un bonus, dar faptul că ar aștepta să primească ceva ori de câte ori va săvârși vreo slujbă credincioșilor săi, duce la o predispoziție care formează ispita. Răsplata în bani este potrivită, câtă vreme vine din dorința credinciosului, căci și banul vine din roadele pământului, pentru care preotul se roagă la orice Sfântă slujbă, dar este nepotrivită atunci când în inima preotului se sădește setea de avuție, deoarece preotul trebuie să se hrănească mai întâi de toate cu cuvântul lui Dumnezeu, iar mai apoi cu pâine. Așadar, preotul înainte de a primi ceva, trebuie întâi să săvârșească, dar dacă se gândește numai la primit, atunci este

⁸³ Pr. Prof. Ion Buga, *Pastorală Calea Preotului*, ed.cit. p. 94.

⁸⁴ Sf. Nectarie de Eghina, *Despre Preoție*, ed. cit p. 57.

⁸⁵ Pr. Victor Popescu, *Sufletul preotului în luptă cu ispitele*, ed. cit. p. 88.

⁸⁶ Pr. Prof. Ion Buga, *Pastorală Calea Preotului*, ed. cit. p. 97.

⁸⁷ Sf. Ioan Scărarul, *Despre iubirea de arginți și neagonisire*, cuvântul XVI, Filocalia Vol. 9, ed. IBMBOR, București, 1980, p. 249.

robit de ispita banului.⁸⁸ Un text dintr-o cântare de la Taina Sfântului Maslu care se adresează Sfinților Doctori fără de arginți „În dar ați luat, în dar dați-ne nouă”, ne face să înțelegem că preotul nu ar trebui niciodată să pretindă o sumă pentru el, în afară de ceea ce reprezintă taxele stabilite de parohie, în rest dacă și cât vrea credinciosul.

Ispita modelării slujbelor este și aceasta una din cele mai primejdioase lucruri care pot interveni în slujirea păstorului de suflete. Această ispită se materializează prin nerespectarea tipicului. De multe ori preotul se adăpostește în spatele unor cuvinte „Cum va voi cel mai mare”, care dă libertatea protosului să dispună în anumite situații, dar prin aceasta unii preoți comit diferite prescurtări ale rânduielilor, scurtând după voia și înțelesul lor sfintele slujbe. Apoi intervin chiar abaterile de la tipic, încât preotul nu mai face ceea ce scrie în tipic, ci aduce unele inovații liturgice, care din contră pot duce chiar la lărgirea unor acte rituale.⁸⁹ Tot în cadrul acestei ispite intervin și unele manifestări neortodoxe în muzica liturgică, cum ar fi introducerea unui mod de cântare străin de spiritul ortodox, înțelegând aici că prin ortodox, nu este vorba de doctrină, ci de felul interpretării unor cântări și rugăciuni, executându-le dramatic și patetic și confundând Sfântul locaș cu scenele marilor teatre și opere.⁹⁰

Așadar văzând toate acestea, este extrem de important pentru un slujitor să își păzească cuviința preoțească, să fie atent și să se păzească de orice lucru, care i-ar putea prilejui vreo atenționare de către cei din jur sau vreo înjosire a demnității la care a fost chemat, iar pentru clericii care au căzut în vreo ispită este nevoie de o despățimire și o purificare de patimi, pentru a putea avea o relație sinergetică în plan vertical, cu Dumnezeu, dar și în plan orizontal cu credincioșii.⁹¹

1.3. Sublimitatea și responsabilitatea slujirii pastorale

Slujirea pastorală, dar și persoanele care împlinesc această misiune mare, au sau ar trebui să aibă o vrednicie înaltă, căci această slujire nu se aseamănă cu nimic din lumea aceasta și auzim cuvintele Mântuitorului care spune „Voi nu sunteți din lumea aceasta” (Ioan 15, 19). Și de ce nu este această slujire „trupească” sau „pământească”? Pentru că ea a fost transmisă de către Domnul nostru Iisus Hristos și reprezintă continuitatea misiunii Lui pentru mântuirea oamenilor. Slujitorul Bisericii este cel prin care Hristos revarsă asupra lumii lumina Lui, luminându-i pe toți cei ce cred în El. Tot acest slujitor, este cel

⁸⁸ Pr. Victor Popescu, *Sufletul preotului în luptă cu ispitele*, ed. cit. p. 102.

⁸⁹ Pr. Petre Vintilescu, *Însemnări pentru o nouă ediție a liturghierului*, ed. Tipografia Cărților Bisericești, București, 1947, p. 11.

⁹⁰ Pr. Prof. Ene Braniște, *Vocație și responsabilitate în slujirea preoțească*, ed. cit. p. 124.

⁹¹ Pr. Dr. Radu- Cosmin Bogdan, *Despățimirea și îndumnezeirea omului în creația melozilor bizantini din secolele VI-IX*, Ed. Astra Museum- Sibiu și ed. Partoș - Timișoara, 2018, p. 157.

care săvârșește „Înfricoșătoarele, Preasfintele, Nemuritoarele lui Hristos Taine”. Păstorul îi povățuiește pe oameni spre viața veșnică. Preotul se face locuitor cu îngerii în ceruri, aduce slava împreună cu ei lui Dumnezeu și liturghisește împreună cu Hristos. Prin urmare vedem această măreție a slujirii preoțești, fapt pentru care preotul sau viitorul candidat la preoție trebuie să țină seama.⁹²

Preotului, mai mult decât oricărui meseriaș, oricărui slujbaș sau funcționar i se cere mult mai mult, căci viața și slujirea lui sunt văzute în amănunte. Dacă celorlați li se cere ori abilitate profesională, ori experiențe profesionale sau cunoștințe în domeniul în care activează, preotului i se cere, un lucru extraordinar și anume să fie ceea ce propovăduiește și ceea ce pretinde că este, adică omul lui Dumnezeu și mijlocitorul între Dumnezeu și oameni și chiar într-o anumită măsură i se cere să fie ca Dumnezeu. De aceea preotul ca Hristofor și ca purtător de har trebuie să se comporte ca atare și să iradieze harul care este în el.⁹³

Deși sunt trăitori pe pământ, preoții au primit cinstea de a fi chivernisitori ai bunurilor nepieritoare, căci preoția după Sfântul Ioan Gură de Aur, „se săvârșeste pe pământ, dar are rânduială cerească”⁹⁴ Fără preot putem spune în sens larg că nu există mântuire, sau aceasta este nesigură, iar această constientizare că de preot depinde soarta veșnică a oamenilor, trebuie să îi facă pe aceștia nu mândri și îngâmfați, ci smeriți și să stea cu frică și cu cutremur căci după felul în care îi conduc pe păstoriții lor, vor da seama de faptele ce au lucrat în viața lor.⁹⁵

Preoția, vrednicia spre care îngerii privesc înfricoșați (I Petru 1, 12), zboară de pe pământ către înaltul cerului, ducând lui Dumnezeu toate cererile oamenilor, de aceea nu este nicio altă lucrare care să fie mai folositoare pentru om, mai importantă, mai măreața, mai sublimă decât aceasta. Iar tocmai această sublimitate, atrage după sine responsabilitate, căci ea este „o minune preaslăvită și o putere negrăită”, iar preotul este dator să fie responsabil, să fie același în parohie, pe stradă, atunci când merge în altă parohie sau când călătorește, când cineva știe că este preot sau când cineva nu știe că este preot. Liturghia de după Liturghie să fie trăirea lui din viață.⁹⁶

Preotul trebuie să își aducă aminte că este luminător lumii și că nu el după puterea lui face ceva, ci harul preoției care sălășluiește în el este cel ce toate le lucrează spre deosebire de celelalte slujiri care se poartă prin puterile naturale ale omului. Preoția este singura care se ajută cu cele supranaturale, cu puterea

⁹² Arhimandrit Melchisedec Ștefănescu, *Teologie Pastorală*, ed. Doxologia, Iași, 2011, p. 58.

⁹³ IPS Antonie Plămădeală, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu, 1996, p. 23.

⁹⁴ Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Grigorie de Nazianz și Sf. Efrem Sirul, *Despre Preoție*, trad. de Pr. D. Fecioru, ed. Sophia, București, 2004, p. 74.

⁹⁵ IPS Irineu Arhiepiscop al Alba Iuliei, *Preoția și arta pastorală*, ed. cit. p. 85.

⁹⁶ IPS Antonie Plămădeală, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, ed. cit. p. 23.

lui Dumnezeu, prin aceasta el trebuie să conlucreze cu harul pentru ca preoția lui să fie rodnică și să îi „adape” pe oameni din izvoarele harului dumnezeiesc.⁹⁷

Preoția trebuie înțeleasă ca dar și har din partea lui Dumnezeu, iar având această convingere, din momentul în care Arhiereul își pune mâinile peste preot la Sfânta Taină a Hirotoniei, iar mai apoi prin dăruirea „odorului” de către Arhiereu, noului hirotonit și care „trebuie păstrat până la a doua venire a lui Hristos”, preotul trebuie să învețe să preschimbe prin puterea mângâietoare a harului, sălaşul durerii creștinilor, într-un sălaş al bucuriei, făcând din oameni, cei mai fericiți de pământ și crescându-i duhovnicește în Hristos, iar atunci vor fi prietenii oamenilor și organe ale Duhului Mângâietor.⁹⁸ De aici reiese datoria slujitorului de a-și cultiva și îmbogății viața duhovnicească și de a întreține veșnic vie această flacăra interioară, căci cu cât viața interioară va fi mai profundă și mai bogată, cu atât se apropie mai mult de vrednicia misiunii pastorale, iar cu cât preotul își neglijează mai mult viața interioară cu atât izvorul puterii preoției va seca, anchilozând puterea suflească și slăbind legătura lui cu cerul.⁹⁹

Fostul Mitropolit al Ardealului Antonie Plămădeală, spunea că în vremea noastră nu mai e valabil proverbul acela din popor, care zice „să faci ce zice preotul, nu ce face preotul”, căci credincioșii zilelor noastre, vor ca ceea ce zice preotul să autentifice prin purtarea lui, de aceea el întărește acest gând printr-un cuvânt al Sfântului Apostol Pavel „faceți-vă pildă turmei voastre cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința și cu curăția” (I Timotei 4, 12), căci toată greutatea preoției vine din neîndeplinirea lucrurilor după voia lui Dumnezeu.¹⁰⁰

„Frumusețea și meritul preoției stă paradoxal, în greutatea și în durerea ei, bucuria stă în povara și truda ei, iar fericirea ei stă în suferința ei, deci acesta este prețul biruinței și bucuriei duhovnicești, izbândă prin sacrificiu și fericire prin suferință. Aceasta face valoarea morală și măreția slujirii preoțești, aceasta ridică preoția mai presus de orice profesie și îi dă cinstea și principiul preoției. De fapt aceasta este chemarea ei, jerta!”¹⁰¹ Preotul trebuie să fie întotdeauna la datorie, să se jertfească pentru fiecare credincios în parte, după cum Însuși Hristos s-a jertfit.

Văzând sublimitatea preoției, dar și responsabilitatea care izvorăște din ea, Mitropolitul Antonie, pune foarte mare accent pe îndeplinirea cu conștiinciozitate

⁹⁷ Arhimandrit Visarion Joantă, *Călătorie spre Împărăția lui Dumnezeu, Preoția har și dar de la Dumnezeu*, op. cit. p. 28.

⁹⁸ Sf. Ioan de Kronstadt, *Viața mea în Hristos*, ed. Sophia, București, 2005, p. 9.

⁹⁹ Pr. Prof. Ioan Zăgrean, *Viața interioară a preotului și importanța ei pentru apostolatul preoției*, în *Mitropolia Ardealului*, 1960, nr. 5-6, p. 410.

¹⁰⁰ IPS Antonie Plămădeală, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, ed. cit. p. 29.

¹⁰¹ Pr. Prof. Teodor M. Popescu, *Îndrumări pentru preoți*, ed. Renașterea, Cluj Napoca, 2014, p. 40.

a misiunii pastorale uninind cuvântul cu fapta și spunând preoților în nenumărate rânduri „Nu nesocotiți harul care este în voi”¹⁰².

Prin urmare, preoția este misiunea, slujirea, nu din această lume, ci de la Hristos Dumnezeu, tocmai pentru a-i scoate pe oameni din lume, din trupesc, făcându-i duhovnicești și unindu-i cu veșnicia lui Dumnezeu, iar pentru aceasta este nevoie ca fiecare păstor în parte să țină seama de vrednicia slujirii la care a fost chemat, pentru ca oamenii văzând faptele lor cele bune, să slăvească pe Tatăl cel Ceresc (Matei 5, 16).

CONCLUZII

Preotul, sfântul lui Dumnezeu, este chemat să sfințească lumea, deschizând calea spre adevărata credință și spre veșnica fericire și să învețe poporul cum poate descoperii tainele vieții duhovnicești, pentru aceasta este nevoie ca el, prin mersul său și prin călcătura sa, să fie asemenea Mântuitorului, asemenea pășirii minunate a Lui, pe valurile cele învolburate ale mării acesteia. De la Domnul nostru Iisus Hristos este slujitorul Bisericii, el este cel mai mare demnitar de pe pământ, având cea mai mare putere, puterea de a înduhovnici, de a păstori și de a lega și dezlega oamenii, prin urmare de a-i îndruma pe calea mântuirii.

Preotul nu săvârșește lucrul lui, ci lucrul lui Hristos, cu puterea dată de Hristos. Nu propovăduiește în numele său, nu slujește în numele său, nici pe om nu îl înțelege cu gândurile sale, ci toate le săvârșește în numele Celui care l-a ales și l-a trimis, Hristos Domnul.

Preoția este frumoasă și mare, puternică și sfântă. Ea este o slujire pentru mântuire, atât pentru mântuirea lui, cât mai ales pentru mântuirea tuturor credincioșilor. Preoția este trudnică și dureroasă, dureroasă din cauza păcatelor și piedicilor întâmpinate de preot, dureroasă pentru greutatea de-a o reuși, dureroasă pentru smintelile ce pot fi aduse, în loc de mântuire, dureroasă pentru tot ce a suferit Hristos în lumea aceasta.

Întreaga lucrare a preotului trebuie săvârșită cu dragostea și cu iubirea de oameni a lui Dumnezeu, căci Mântuitorul a încredințat slujirea și păstorirea turmei Sale Apostolului Petru, chiar dacă acesta s-a lepădat de El, arătând cât de mult își iubește El turma și Biserica Sa, pentru ca și noi să o iubim la fel de mult. De aceea, această misiune nu poate fi încredințată unor oameni plătiți, care nu-L iubesc pe Stăpânul cel Mare al oilor și nici turma încredințată.

Cu adevărat grea și plină de răspundere este slujirea pastorală care apasă pe umerii preotului, dar în pofida tuturor obstacolelor și încercărilor, preotul trebuie să rămână statornic, neobosit, neînfricat, răbdător, plin de râvnă și de zel în îndeplinirea misiunii sale, căci „*slujirea fără focul iubirii mistuitoare*” devine urâciune și nu este plăcută lui Dumnezeu, de aceea preotul trebuie nu

¹⁰² IPS Antonie Plămădeală, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, ed. cit. p. 55.

trebuie să fie căldicel în slujirea sa, pentru a nu se asemena creștinilor din Laodiceea, care primesc avertisment pentru lipsa de râvnă din slujirea lor „fiindcă ești căldicel, nici fierbinte, nici rece, am să te vărs din gura mea”(Apocalipsa 3, 16).

Este extrem de important pentru ca preotul să fie mereu în mijlocul oamenilor, în mijlocul parohiei pentru a ști nevoile lor și pentru a le putea împlini. De aceea preotul nu trebuie să împlinească doar rolul liturgic, ci e de nevoie de preot în toate lucrările, e nevoie ca el să nu fie preot doar cu numele, să fie doar unul care știe, dar nu împlinește. Este nevoie ca preotul să aibă el însuși mai întâi model sau chiar mai multe, pentru a putea tinde spre ceva mai înalt, pentru a tinde spre perfecțiune și pentru ca el la rândul lui să se facă pildă cu misiunea și altor clerici, precum și tuturor credincioșilor.

Așadar, prin cele expuse am încercat să subliniez câteva din aspectele preoției lucrătoare, de care este nevoie cu atâta ardoare în ziua de astăzi pentru ca oamenii văzând trăirea și lucrarea preotului, să slăvească pe Tatăl cel din Ceruri.